

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 388/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **GEOCOMPLEX, a. s.**, Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, Bratislava, IČO 31 322 638, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Luknárom, Zvolenská 8, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 25 Cb 19/2022-504 z 8. marca 2023 a uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 25 Cb 19/2022-525 z 28. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 Cb 19/2022-504 z 8. marca 2023 (ďalej aj „uznesenie z 8. marca 2023“) a uznesením okresného súdu č. k. 25 Cb 19/2022-525 z 28. marca 2023 (ďalej aj „uznesenie z 28. marca 2023 alebo spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde bolo proti sťažovateľke ako žalovanej vedené konanie o určenie neplatnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia.

V tomto konaní bol najprv úspešný žalobca a sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť mu trovy konania v sume 565 eur. Až po úspešnom dovolaní sťažovateľky Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 3 Obdo 77/2020 z 26. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) zrušil predchádzajúce rozhodnutia, ktorými bolo žalobe vyhovené, a tieto spolu s uznesením o výške trov (565 eur, pozn.) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie.

3. Po vrátení veci okresný súd znova rozhodol rozsudkom č. k. 25 Cb 19/2022 z 15. novembra 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania tak, že o výške náhrady trov konania rozhodne okresný súd po právoplatnosti rozsudku. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 14. februára 2023. Doložka právoplatnosti a vykonateľnosti bola právnomu zástupcovi sťažovateľky do elektronickej schránky doručená 7. marca 2023.

4. Dňa 8. marca 2023 bolo sťažovateľke doručené napadnuté uznesenie, ktorým okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka rozhodol, že žalobca je povinný sťažovateľke zaplatiť trovy konania v sume 1 039,95 eur.

5. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, ku ktorej zároveň ako prílohu priložila vyčíslenie trov konania. Sťažovateľka predovšetkým namietala, že nemala dostatočný časový priestor na vyčíslenie trov konania, keďže doložka právoplatnosti rozsudku okresného súdu jej bola doručená 7. marca 2023 a už 8. marca 2023 vyšší súdny úradník rozhodol o výške trov konania. Okrem toho tvrdila, že pri rozhodovaní o výške trov nebola zohľadnená skutočnosť, že sťažovateľka žalobcovi zaplatila sumu 565 eur na podklade rozhodnutia, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu zrušené. Napokon sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie, pretože jej bola priznaná iba polovičná výška odmeny za účasť na pojednávaní 15. novembra 2022. V tejto súvislosti tvrdila, že pôvodne na uvedenom pojednávaní malo byť vykonané rozsiahle dokazovanie, ktoré napokon na základe vyjadrenia žalobcu vykonané nebolo.

6. Okresný súd uznesením z 28. marca 2023 sťažnosť zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia v podstatnom konštatoval, že *„Právny zástupca žalovaného bol dňa 15.11.2022 prítomný na pojednávaní, na ktorom súd vyhlásil rozsudok. Nič nebránilo právnomu zástupcovi, aby na tomto pojednávaní vyčíslil trovy konania, nakoľko mu už boli známe. Okrem toho rozsudok bol právnomu zástupcovi žalovaného doručený dňa 28.01.2023, čiže mal viac ako mesiac na to, aby súdu doručil vyčíslenie trov konania spolu s príslušnými listinnými dôkazmi.“* V nadväznosti na námietky sťažovateľky a uvedené skutočnosti okresný súd vyhodnotil dátum doručenia doložky právoplatnosti rozsudku okresného súdu ako irelevantný. Okresný súd zároveň uviedol: *„Advokát žalovaného si až v podanej sťažnosti zo dňa 22.03.2023 uplatnil náhradu trov konania za cestovné výdavky a stratu času cestou na pojednávanie, ako aj náhradu trov konania, ktoré mal zaplatiť žalovaný žalobcovi dňa 18.03.2020, pričom listinné dôkazy na preukázanie týchto trov priložil až k sťažnosti (technický preukaz vozidla, výpis z bankového účtu)... Súd preto nijak nepochybil pri určení výšky trov konania, keď vychádzal zo skutočností a dokladov tvoriacich obsah spisu v čase vyhotovenia napadnutého uznesenia.“* Vo vzťahu k námietke o nesprávne určenej výške trov za účasť na pojednávaní okresný súd uviedol, že za *„účasť advokáta na pojednávaní dňa*

15.11.2022 patrí žalovanému náhrada trov konania len v polovičnej výške (§ 13a ods. 4 prvá veta vyhlášky), nakoľko na ňom fakticky došlo len k vyhláseniu rozhodnutia: zo zápisnice jasne vyplýva, že žalovaný sa pridŕžoval svojho pôvodného návrhu, žiadal žalobu zamietnuť a priznať náhradu trov konania, čiže neuviedol v konaní nič nové, čo by sa týkalo veci samej.“. V závere napadnutého uznesenia okresný súd vo vzťahu k tvrdeniu, že sťažovateľka už zaplatila sumu 565 eur, uviedol, že táto skutočnosť nebola v čase rozhodovania o výške trov konania sťažovateľkou preukázaná.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka porušenie označených práv odôvodnila v troch líniách. Predovšetkým kritizovala postup okresného súdu v tom, že nemala vytvorený dostatočný časový priestor na vyčíslenie trov konania vzhľadom na to, že doložka právoplatnosti jej bola doručená 7. marca 2023 a vyšší súdny úradník rozhodol o výške trov už 8. marca 2023.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zároveň namietala nesprávne právne posúdenie, ktoré odôvodnila tým, že za úkon účasti na pojednávaní 15. novembra 2022 jej bola priznaná iba polovičná sadzba tarifnej odmeny napriek tomu, že pôvodne na uvedenom pojednávaní malo byť vykonané rozsiahle dokazovanie, ktoré vyžadovalo dôslednú prípravu. Skutočnosť, že na tomto pojednávaní vzal žalobca návrh na vykonanie dokazovania späť a bolo na ňom napokon vyhlásené rozhodnutie, nemôže byť pričítaná na jej ťarchu.

9. V závere sťažovateľka namietala, že napadnuté uznesenia sú nedostatočne odôvodnené, pretože v nich absentuje vysporiadanie sa so skutočnosťou, že sťažovateľka už žalobcovi zaplatila sumu 565 eur ako náhradu trov konania na podklade rozhodnutia, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu zrušené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivé konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva na právnu pomoc (čl. 37 ods. 2 listiny), ako aj porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutými uzneseniami okresného súdu, ktorými bola sťažovateľke priznaná náhrada trov konania vo výške, ktorá nie je podľa jej názoru správna.

III.1. K porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu z 8. marca 2023:

11. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 8. marca 2023 vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ako z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

13. Proti uzneseniu z 8. marca 2023, ktorým okresný súd rozhodol prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka, sťažovateľka podala sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru mal sudca okresného súdu v rámci sťažnostného konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2. K porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu z 28. marca 2023:

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstate iba zopakovala svoje výhrady v otázke určenia výšky náhrady trov konania, ktoré predniesla už v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. V ústavnej sťažnosti svoju polemiku s postupom aplikovaným na výpočet trov znova zopakovala.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje bez potreby opätovného citovania relevantných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia z 28. marca 2023, že okresný súd sa s námietkami sťažovateľky vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom. Okresný súd zrozumiteľným spôsobom poukázal na ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a vysporiadal sa skutkovými okolnosťami v nadväznosti na okamih rozhodovania o výške trov.

Pokiaľ ide o náhradu trov za jednotlivé úkony právnej služby, ústavný súd len na okraj poznamenáva, že sťažovateľke bola priznaná náhrada za 8 úkonov právnej služby, pričom v jednom prípade bola táto náhrada krátená na polovičnú sadzbu, čo sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala. Táto námietka však z hľadiska ústavnoprávneho rozmeru nemôže dosahovať intenzitu odôvodňujúcu zásah ústavného súdu, a to ani v spojitosti s ďalšími výhradami prezentovanými v ústavnej sťažnosti.

Námietka o nedostatočnom časovom priestore potrebnom na vyčíslenie trov konania je rovnako zavádzajúca a neopodstatnená. Sťažovateľka, resp. jej právny zástupca boli prítomní na vyhlásení rozsudku okresného súdu 15. novembra 2022, tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. februára 2023 a uznesenie o výške trov konania bolo vydané a doručené 8. marca 2023. Z uvedeného vyplýva, že právny zástupca mal takmer mesiac na to, aby okresnému súdu doručil vyčíslenie trov konania. Doručenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti súdneho rozhodnutia je len administratívno-technický úkon súdu, na ktorý sa neviaže samotné nadobudnutie právoplatnosti či vykonateľnosti.

V závere ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľky o úhrade sumy 565 eur spôsobom, ktorý nie je možné považovať za arbitrárny či nezákonný. Napokon sťažovateľke nič nebráni domáhať sa vydania uvedenej sumy od žalobcu, či už súdnou, alebo mimosúdnou cestou.

15. Vo svojej judikatúre ústavný súd už viackrát zdôraznil, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Ústavný súd je oprávnený preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. IV. ÚS 27/2010, II. ÚS 83/2021, II. ÚS 366/2020).

16. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež konštatuje, že rozhodnutia o trovách meritórne preskúmaná len výnimočne, ak ide o exces alebo extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti (m. m. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018, II. ÚS 306/2022).

17. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu z 28. marca 2023 ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Nezistil, že by okresným súdom aplikovaný postup pri výpočte trov súdneho konania mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia z 28. marca 2023 v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzované rozhodnutie okresného súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

Na základe uvedeného preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Nad rámec uvedeného pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľka k ústavnej sťažnosti nepriložila splnomocnenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Predloženie kvalifikovaného splnomocnenia je zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z § 43 zákona o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 150/2016, III. ÚS 237/2018). Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže navrhovateľa vyzvať na odstránenie nedostatkov. Ústavný súd v záujme zachovania právnej istoty sťažovateľky pristúpil k preskúmaniu napadnutých uznesení. Vzhľadom na výsledok posúdenia napadnutého uznesenia z 28. marca 2023 a vyhodnotenie ústavnej sťažnosti, prihliadnuc na zásady hospodárnosti a efektivity konania, ústavný súd sťažovateľku na doplnenie splnomocnenia nevyzýval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Ľuboš Szigeti
predseda senátu